

Министерство на земеделието, храните и горите

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 50/2020)

София, 16 декември 2020 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 10.12.2020 г.	3
1.1	Площи и производство на зеленчуци	3
1.2	Площи и производство на зеле и оранжерийни домати и краставици	3
1.3	Площи и производство от трайни насаждения	3
2.	Есенна кампания	4
3.	Външна търговия с основни земеделски култури	4
3.1	Износ на зърнени и маслодайни култури	4
3.2	Внос на зърнени и маслодайни култури	5
3.3	Внос и износ на плодове и зеленчуци	6
4.	Цени	8
4.1	Зърнени и маслодайни култури	8
4.2	Плодове и зеленчуци	9

Забележка: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК) и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 10.12.2020 г.

1.1 Площи и производство на зеленчуци

При 100% реколтирани площи, последните оперативни данни към 10.12.2020 г. сочат ръст на продукцията от картофи с близо 32% на годишна база. Това се дължи на увеличение както на засадените площи, така и на средния добив.

Площи и производство на картофи към 10.12.2020 г.

	10.12.2020				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
картофи	11 441	11 441	194 713	1 702	11,3%	11,3%	31,9%	18,5%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ
Данните за засадени площи в бюлетин 49 са коригирани.

1.2 Площи и производство на зеле и оранжерийни домати и краставици

До момента в оранжериите са произведени 39 793 тона домати и 45 159 тона краставици.

Прибраното количество зеле от открити площи възлиза на 29 885 тона.

Площи и производство от зеле и оранжерийни домати и краставици към 10.12.2020 г.

	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
домати в оранжери	454	520*	39 793	7 653
краставици в оранжери	276	446*	45 159	10 125
зеле	1 359	1 257	29 885	2 377

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ
Забележка: За културите оранжерийни домати, краставици и зеле не може да се изчисли изменение на годишна база, тъй като те са включени в оперативното наблюдение от 2020 г.

Данните за производство на домати и краставици в бюлетин 49 са коригирани.

* Данните са за разгънати реколтирани площи.

1.3 Площи и производство от трайни насаждения

На този етап при производството на ябълки се отчита леко понижение на годишна база – с 1,8%, поради по-малкия размер плододаващи площи.

Прибирането на реколтата от орехи е към своя край, като до момента са добити близо 9,1 хил. тона.

Площи и производство от трайни насаждения към 10.12.2020 г.

	10.12.2020				Изменение на годишна база, %			
	Плододаващи площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Плододаващи площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	4 747	4 638	49 558	1 069	-3,4%	-3,0%	-1,8%	1,3%
орехи	9 012	8 545	9 082	106	*	*	*	*

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, обработени от МЗХГ

Забележка: Данните за реколтирани площи с орехи в бюлетин 49 са коригирани.

Няма да бъде прибрана реколтата от 72 ха ябълки и от 466 ха орехи.

*За орехите не може да се изчисли изменение на годишна база, тъй като те са включени в оперативното наблюдение от 2020 г.

2. Есенна кампания

Към 10 декември 2020 г. засетите площи с маслодайна рапица, ръж и тритикале за реколтата `2021 са с между 2,6% и 27,9% повече в сравнение с отчетените по същото време на миналата година. При пшеницата и ечемика се наблюдава известно изоставане на сеитбата.

Засети площи с есенници към 10.12.2020 г., сравнено със същия период на 2019 г., ха

Култура	12.12.2019	10.12.2020	Изменение
пшеница	1 119 721	1 116 970	-0,2%
ечемик	120 850	115 187	-4,7%
маслодайна рапица	120 440	123 580	2,6%
ръж	5 459	6 477	18,6%
тритикале	10 925	13 971	27,9%

Източник: оперативни данни от областните служби „Земеделие“, обработени от МЗХГ

Забележка: Данните за засети площи с рапица в бюлетин 49 са коригирани.

3. Външна търговия с основни земеделски култури

3.1 Износ на зърнени и маслодайни култури

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

Износът на пшеница и ечемик през Пристанище Варна¹ е в застой за трета поредна седмица. Общо изнесеното количество пшеница през порта от началото на 2020/21 пазарна година до момента е с 53,6% по-малко на годишна база, докато при ечемика е налице увеличение с 1,8%. Все още не са преминавали товари с рапица от новата реколта за експорт.

¹ През последните няколко години Пристанище Варна формира около 50% от общия експорт на пшеница и царевица и около 30% от този на ечемик, слънчоглед и рапица.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	29.06.2019 – 13.12.2019	29.06.2020 – 13.12.2020	Изменение на годишна база
пшеница	1 009 993	468 203	-53,6%
ечемик	64 570	65 728	1,8%
рапица	128 793	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Засега не е отчетен износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2020 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

По предварителни данни на НСИ (обхващащи цялата търговия със зърнени и маслодайни култури - по морски, речен и сухоземен път), през периода юли – септември 2020 г. извън страната са реализирани общо 1 045 хил. тона пшеница, 115,4 хил. тона ечемик и 159,5 хил. тона рапица. Количествата са съответно с 56,3%, 24,2% и 31,5% по-малко спрямо аналогичния период на миналия сезон.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

В рамките на последната седмица не е отчетен износ на царевица и слънчоглед през Пристанище Варна. Независимо от това, общият експорт на двете култури през порта от началото на м. септември 2020 г. до 13 декември 2020 г. изпреварва респективно с 12,8% и 15,1% миналогодишния.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	31.08.2019 – 13.12.2019	31.08.2020 – 13.12.2020	Изменение на годишна база
царевица	263 056	296 705	12,8%
слънчоглед	31 261	35 980	15,1%

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

До момента не е реализиран износ на царевица и слънчоглед – реколта `2020 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

По предварителни данни на НСИ, през първия месец на пазарната 2020/21 година (септември 2020 г.) износът на царевица бележи ръст от 5,9% на годишна база, до 276,2 хил. тона, докато този на слънчоглед се свива с 30,2%, до 54,5 хил. тона.

3.2 Внос на зърнени и маслодайни култури

От началото на съответните пазарни години (м. юли 2020 г. за есенните и м. септември 2020 г. за пролетните култури) през Пристанище Варна е реализиран внос на 2,2

хил. тона ечемик и 4,2 хил. тона царевица. Все още няма данни за осъществен импорт на пшеница, рапица и слънчоглед през наблюдаваните пристанищни терминали във Варна и Бургас.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

По предварителни данни на НСИ, през периода м. юли – м. септември 2020 г. вносът на пшеница спада с 58,7% на годишна база, до 14,6 хил. тона, а този на ечемик - със 72,6%, до 418 тона. Същевременно, внесеното количество рапица се увеличава с 18,2%, достигайки 18,3 хил. тона.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

През първия месец на пазарната 2020/21 година в страната са внесени 625 тона царевица, което макар и над два пъти повече спрямо същия месец на миналия сезон остава ограничено количество. Доставките на слънчоглед от чужбина нарастват с 26,1% на годишна база, възлизайки на 136,9 хил. тона.

3.3 Внос и износ на плодове и зеленчуци

По предварителни данни на НСИ, през периода януари – септември 2020 г. в страната са внесени 207,4 хил. тона пресни зеленчуци и 246,4 хил. тона пресни плодове, което е съответно с 3% повече и с 1,9% по-малко в сравнение със същия период на 2019 г.

Лекото увеличение на общия внос на пресни зеленчуци е основно вследствие на по-големите доставки на домати – с 4,5 хил. тона (7,2%), картофи – с 3,5 хил. тона (11,3%), краставици – с 3,1 хил. тона (19,6%) и пиперки – с 2 хил. тона (9,9%). От друга страна, вносът на луковни зеленчуци е с 5,3 хил. тона (20,3%) по-малко.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци през периода януари – септември 2020 г., сравнено със същия период на 2019 г., тона

Поток	Продукти	януари – септември 2019	януари - септември 2020	Изменение на годишна база
Внос	пресни зеленчуци	201 447	207 401	3,0%
	пресни плодове	251 092	246 391	-1,9%
Износ	пресни зеленчуци	29 744	32 082	7,9%
	пресни плодове	33 211	31 276	-5,8%

Източник: данни на НСИ (предварителни данни за 2020 г.), обработени от МЗХГ
 Бележка: „пресни зеленчуци“ включва търговията по тарифни кодове от 07010000 до 07099990, а „пресни плодове“ – търговията по тарифни кодове от 08010000 до 08109075.

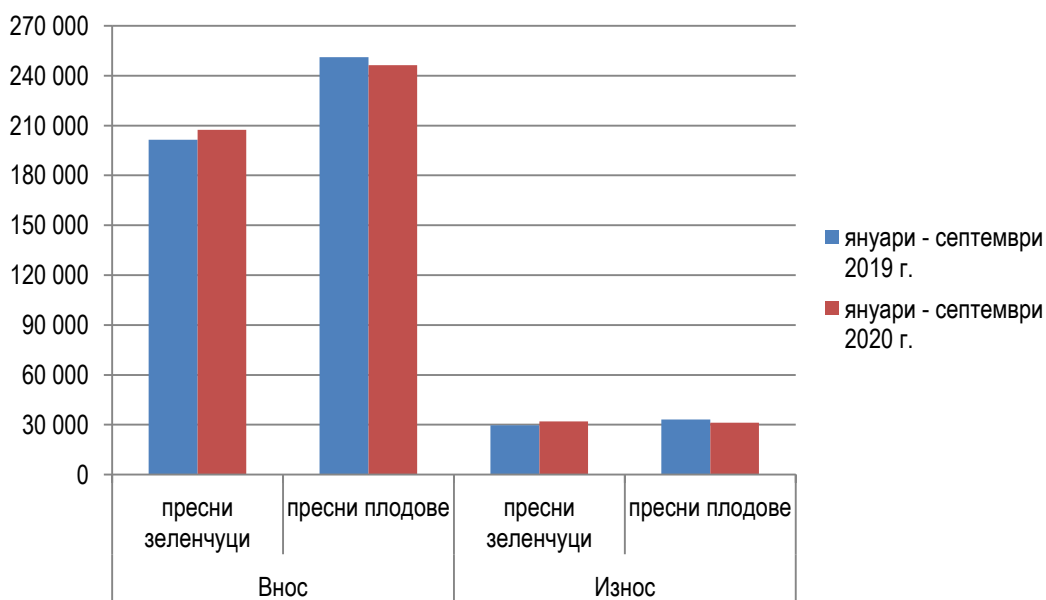
Около половината от целия внос на пресни плодове за деветте месеца на 2020 г. се формира от цитрусовите плодове и бананите – общо 120,6 хил. тона, което е със 7% повече на годишна база. Доставкаите на ябълки спадат с близо една трета в сравнение с аналогичния период на 2019 г., до 13,4 хил. тона. Сред останалите по-важни плодове, вносът на праскови, ягоди, кайсии, пъпеша, череша, сливи и вишни се свива с между 9,2% и 88,6%, докато този на черупкови плодове, дини, грозде и круши нараства в рамките на 19% - 30,5%.

През първите девет месеца на 2020 г. износът на пресни зеленчуци нараства със 7,9% на годишна база, до 32,1 хил. тона, а този на пресни плодове намалява с 5,8%, до 31,3 хил. тона.

Сравнявайки със същия период на 2019 г. е налице сериозно увеличение на реализираните извън страната краставици и корнишони – с 2,8 хил. тона, сладка царевица – с 2,3 хил. тона и пиперки – с 1,7 хил. тона. Нарастват и изнесените количества домати и зеле, респективно с 6,2% и 26,4%. Значително по-малък е експортът на бобови зеленчуци, луковни зеленчуци и картофи – с между 53% и 65%.

Намалението на общия експорт на пресни плодове на годишна база е свързано най-вече с по-малкото изнесени количества дини – с 5,2 хил. тона (57,1%) и череша – с 1,3 хил. тона (61,3%). С между 25,8% и 84,7% се свива реализацията извън страната на кайсии, черупкови плодове, ябълки и малини. Регистрираният износ на цитрусови плодове (представляващ реекспорт) се увеличава с 14,4%, формирайки 55% от целия износ за деветте месеца на 2020 г. Сред произведените в страната продукти, значително нараства експортът на праскови, грозде и вишни – около два – три пъти спрямо аналогичния период на 2019 г. Повече са и изнесените сливи и ягоди, респективно с 23,6% и със 17,7%.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци, тона

4. Цени

4.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 9 декември 2020 г. средните изкупни цени на слънчоглед и пшеница (хлебна и фуражна) за страната са малко над нивата от предходната седмица, в рамките на 0,1% - 1,1%. Цената на ечемика е без промяна, а царевичата поевтинява с 0,6% на седмична база.

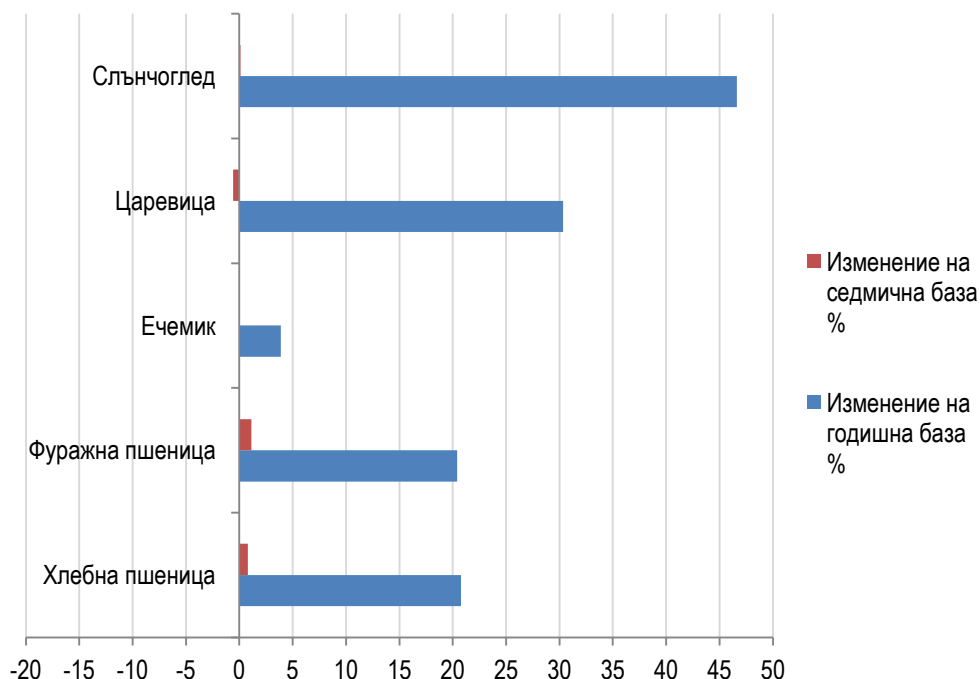
Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 09.12.2020 г., лв./тон без ДДС

	11.12.2019	02.12.2020	09.12.2020	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
хлебна пшеница	313	375	378	20,8	0,8
фуражна пшеница	299	356	360	20,4	1,1
ечемик	283	294	294	3,9	0,0
царевица	267	350	348	30,3	-0,6
слънчоглед	590	864	865	46,6	0,1
рапица	683	*	*	-	-

Източник: данни на САПИ ЕООД (средноседмични цени), обработени от МЗХГ

Слънчогледът, пшеницата и царевичата се търгуват от 20,4% до 46,6% по-скъпо, отколкото по същото време на миналата година. По-слабо е нараснала цената на ечемика – с 3,9%.

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 09.12.2020 г.

4.2 Плодове и зеленчуци

В рамките на последната седмица се отчитат разнопосочни изменения на цените на основните плодове и зеленчуци, предлагани на тържищата в страната. Ябълките, оранжерийните краставици, вносните домати и вносният червен пипер поскъпват от 0,8% до 13,9% на седмична база. Чувствително понижение е налице при средната цена на едро на оранжерийни домати – с 20,5%, а по-слабо – при тези на картофи и вносни краставици – респективно с 1,5% и 6,6%. Цената на зелето остава непроменена.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 11.12.2020 г., лв./кг

	13.12.2019	04.12.2020	11.12.2020	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	0,65	0,68	0,67	3,1	-1,5
домати (оранжерийни)	2,24	2,58	2,05	-8,5	-20,5
домати (внос)	*	1,68	1,85	-	10,1
краставици (оранжерийни)	3,00	2,39	2,52	-16,0	5,4
краставици (внос)	*	1,52	1,42	-	-6,6
пипер (зелен)	*	*	*	-	-
пипер (червен внос)	2,36	2,09	2,38	0,8	13,9
зеле	0,55	0,63	0,63	14,5	0,0
дини	*	*	*	-	-
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	*	*	*	-	-
череша	*	*	*	-	-
ябълки	1,12	1,21	1,22	8,9	0,8
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	-	*	-	-

Източник: данни на ДКСБТ, обработени от МЗХГ

* Няма данни

Сравнявайки със същия период на 2019 г., цените на червения пипер, картофите, ябълките и зелето са нараснали с между 0,8% и 14,5%. Същевременно, оранжерийните домати са поевтинели с 8,5%, а оранжерийните краставици - с 16%.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 11.12.2020 г.

